

Aanvullend natuuronderzoek

Eelink Noord in Winterswijk

In opdracht van Gemeente Winterswijk

Colofon

Aanvullend natuuronderzoek Eelink Noord in Winterswijk

Opdrachtgever	Gemeente Winterswijk
Contactpersoon	Dhr. V. Jakobs
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2207
Auteur	S.J.J. Wamelink
Controle	Ing. R. Boerboom
Publicatiedatum:	16 februari 2021
Foto voorblad	Plangebied (foto: S.J.J. Wamelink)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	4
1.1 Inleiding.....	4
1.2 Doel.....	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied.....	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
2.4 Geplande werkzaamheden	6
3 Methodiek aanvullend onderzoek.....	9
3.1 Grote gele kwikstaart	9
3.2 Steenuil	10
3.3 Vleermuizen.....	10
3.4 Kleine marterachtigen.....	12
3.5 Steenmarter.....	13
3.6 Grote bosmuis	14
4 Resultaten aanvullend onderzoek.....	15
4.1 Grote gele kwikstaart	15
4.2 Steenuil	15
4.3 Overige vogelsoorten.....	15
4.4 Vleermuizen.....	16
4.5 Kleine marterachtigen.....	17
4.6 Steenmarter.....	18
4.7 Grote bosmuis	18
4.8 Overige grondgebonden zoogdieren.....	18
5 Wet natuurbescherming.....	19
5.1 Gewone dwergvleermuis	19
5.2 Laatvlieger.....	20
5.3 Overige vogelsoorten.....	21
5.4 Overige grondgebonden zoogdieren.....	21

6	Conclusie.....	23
Bijlage 1	Resultaten veldonderzoek.....	25

Samenvatting

Uit het gericht natuuronderzoek blijkt dat de voorgenomen plannen, om langs de noordzijde van de Laan van Napoleon in Winterswijk het plan villawijk Landgoed Eelink verder te vergroten met de bouw van enkele vrijstaande woningen, negatieve effecten verwacht kunnen worden op (essentieel) foerageergebied van de gewone dwergvleermuis en een vliegroute van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het aanvragen van een ontheffing en het opstellen van een mitigatie- en compensatieplan voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger is noodzakelijk. Tijdens een eerder uitgevoerde quickscan natuurtoets is vastgesteld dat er geen beschermde soorten van overige soortgroepen verwacht worden (SA-rapport 2096).

Er dient bij de geplande werkzaamheden verder rekening gehouden te worden met grondgebonden zoogdieren, gebouw bewonende vogelsoorten als ringmus, spreeuw en witte kwikstaart en broedvogelsoorten van opgaande begroeiingen. De werkwijze dient in een ecologisch werkprotocol vastgelegd te worden. De werkzaamheden moeten buiten de meest kwetsbare perioden, waaronder het broedseizoen (globaal tussen 15 maart – 15 juli) en de rustperiode van diverse grondgebonden zoogdiersoorten, worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen of de winterperiode gestart worden en/of er dient voorkomen te worden dat broedvogels zich lokaal vestigen. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

Dit zijn uitkomsten van het aanvullend natuuronderzoek dat is gehouden naar aanleiding van plannen om het plan 'Landgoed Eelink' in Winterswijk langs de noordzijde van de Laan van Napoleon te vergroten met de bouw van enkele vrijstaande woningen. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor deze beschermde soorten en soortgroep. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van de gemeente Winterswijk. Het bureau voerde gericht veldonderzoek op de locatie uit.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een plannenmaker oplegt. Gemeente Winterswijk is voornemens om langs de noordzijde van de Laan van Napoleon in Winterswijk het plan villawijk Landgoed Eelink verder te vergroten met de bouw van enkele vrijstaande woningen. Hiervoor zal herontwikkeling plaats moeten vinden waarbij een deel van de opgaande beplantingen in de vorm van jonge bosaanplanten en een klein gedeelte van een houtwal, bestaande uit enkele bomen, verwijderd moet worden. Naast de bouw van woningen en aanleg van bestrating worden ook één of twee agrarische opstallen aan de Bataafseweg 1 gesloopt. Staring Advies heeft daarom eerder een quickscan natuuronderzoek uitgevoerd (SSA, rapportnummer 2096) en is tot de conclusie gekomen dat aanvullend onderzoek naar grote gele kwikstaart, steenuil, grote bosmuis, kleine marterachtigen, steenmarter en vleermuizen (verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute) noodzakelijk is. De heer Jakobs van de gemeente Winterswijk is betrokken bij deze plannen en heeft Staring Advies opdracht gegeven voor dit aanvullende onderzoek.

1.2 Doel

Ruimtelijke plannen kunnen conflicterend zijn met de Wet natuurbescherming, wanneer er sprake is van negatieve effecten op beschermde soorten. Het doel van het natuuronderzoek is om te inventariseren of er door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van aantasting van nestlocaties en functionele leefomgeving van de jaarrond beschermde gebouwbewonende vogelsoorten grote gele kwikstaart en steenuil, vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, (essentieel) foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen, vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van steenmarter en kleine marterachtigen en grote bosmuis. Voor overige beschermde soorten is tijdens de quickscan natuurtoets aangetoond dat negatieve effecten op deze soorten op voorhand uit te sluiten zijn (m.u.v. overige broedvogels).

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Villawijk Landgoed Eelink, deelgebied Eelink Noord
Plaats: Winterswijk
Gemeente: Winterswijk
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bevindt zich aan de zuidoostkant van de woonkern Winterswijk. Het gebied wordt globaal begrensd door de Wehmerbeek, Bataafseweg, Rondweg Zuid en de Eelinkes (zie figuur 1). Het plangebied is deels agrarisch in gebruik (paardenweiden) en deels braakliggend terrein. Tussen de agrarische percelen en het braakland langs de Laan van Napoleon bevindt zich een brede houtwal met voornamelijk oude zomereiken. Een brede zone van jonge bosaanplant vormt de noordwestrand van het plangebied. In de uiterste westpunt van het plangebied, ten hoogte van de Laan van Napoleon, is een bomengroep van enkele oude bomen aanwezig, vermoedelijk een restant van een oud bosje. Langs de Laan van Napoleon loopt een smalle meidoornhaag. Bebouwing is aanwezig in de vorm van een erf met agrarische opstallen en een boerderij (Bataafseweg 1) en een nieuwbouwhuis (Laan van Napoleon 12). Langs de noordzijde loopt de Wehmerbeek welke de grens vormt tussen het plangebied en de wijk Pelkwijk. De Wehmerbeek is hier recentelijk aangepast en langs de beek is retentie (waterberging) gerealiseerd. In de ecologische zone langs de beek bevinden zich enkele poelen en vochtige graslanden (zie figuur 2 en bijlage 1).

De directe omgeving bestaat uit villawijk Landgoed Eelink met vrijstaande woningen, enkele bosgebieden, de Wehmerbeek, de wijk Pelkwijk, verharding, openbaar groen, agrarische percelen, bomenrijen en het Sportcomplex 't Huitinkveld (zie figuur 2).

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstoringseffect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het onderzoeksgebied, met daarin het plangebied, wordt bepaald door vrijstaande woningen/villa's, bospercelen, bebouwing (met bijbehorende tuinen), verharding, agrarische percelen, enkele stukken openbaar groen en een sportcomplex (zie figuur 2).

2.4 Geplande werkzaamheden

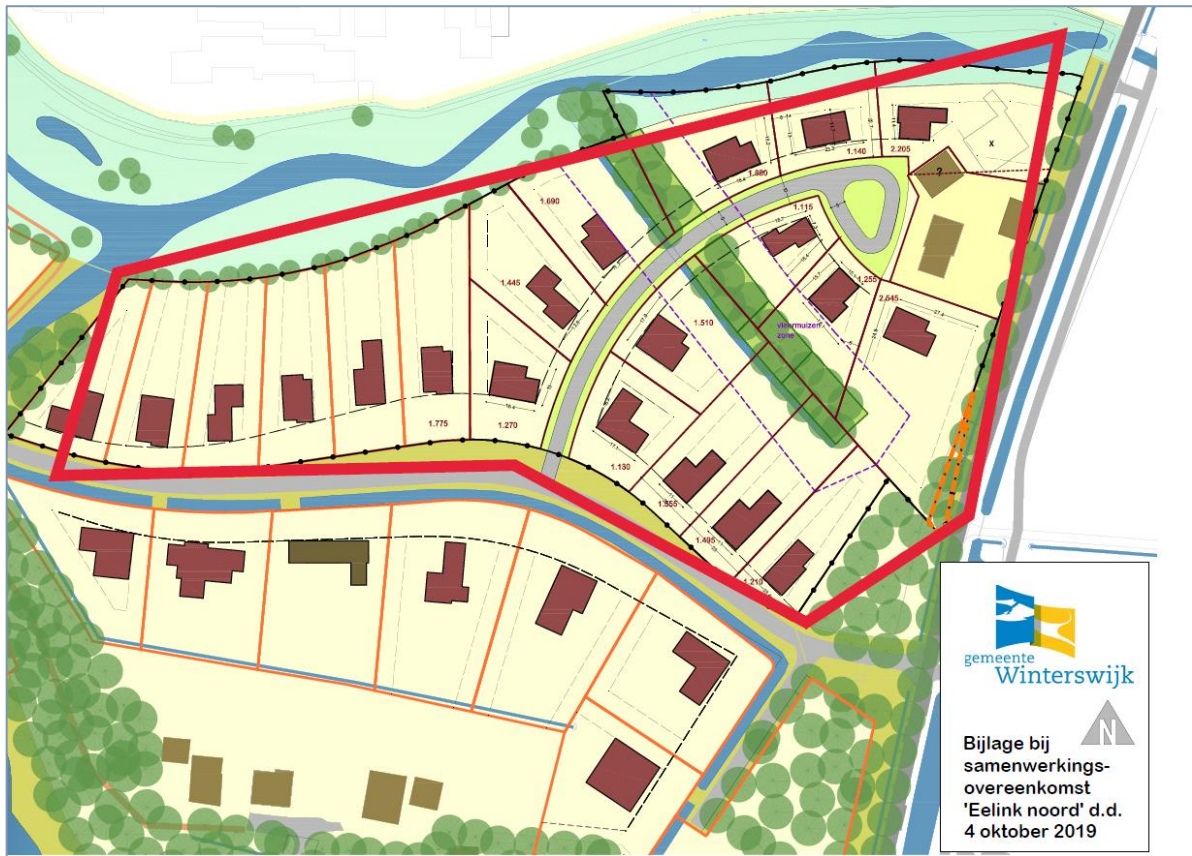
In het buitengebied aan de rand van Winterswijk is het plan villawijk Landgoed Eelink in ontwikkeling: een exclusief woongebied dat bestaat uit ruime kavels. Een deel van dit plan is reeds uitgevoerd. Er zijn nu plannen om langs de noordzijde van de Laan van Napoleon in Winterswijk het plan villawijk Landgoed Eelink verder te vergroten met de bouw van enkele vrijstaande woningen (zie figuur 3). Hiervoor zal herontwikkeling plaats moeten vinden waarbij de opgaande beplantingen in de vorm van jonge bosaanplanten en de oude houtwal grotendeels intact blijven. De ingreep bij de oude houtwal beperkt zich tot het kappen van een minimaal aantal bomen om een smalle doorgang te creëren. Voor de ontwikkeling van het terrein hoeven de overige opgaande beplantingen in de vorm van jonge bosaanplanten niet verwijderd te worden. Aangezien deze beplantingen merendeels onderdeel uitgaan maken van de te vergeven kavels is aan het de toekomstige bewoners wat zij hiermee doen. Naast de bouw van woningen en aanleg van bestrating worden ook één of twee agrarische opstallen aan de Bataafseweg 1 gesloopt. De eveneens op het erf aanwezige boerderij en schoppe blijven gehandhaafd (zie figuur 2).

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied (rood), bron: Provincie Gelderland (2020).

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied (rood omkaderd) en het onderzoeksgebied (geel), bron: Provincie Gelderland (2020). Boerderij en schoppe (blauw) vallen buiten plangebied.

Figuur 3. Ontwerpplan Eelink Noord, bron: gemeente Winterswijk (04-10-2019).

3 Methodiek aanvullend onderzoek

Op basis van de landelijk erkende protocollen voor gericht natuuronderzoek is de onderzoeksintensiteit bepaald. Voor het onderzoek naar de jaarrond beschermde gebouwbewonende steenuil zijn de Handleiding Broedvogel Monitoring Project (BMP) van SOVON Vogelonderzoek Nederland, de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus en het Kennisdocument Steenuil van BIJ12 richtinggevend. Voor het vleermuisonderzoek is het Vleermuisprotocol, opgesteld door de Zoogdiervereniging VZZ, in samenwerking met het Netwerk Groene Bureaus en de Gegevensautoriteit Natuur, richtinggevend. Het onderzoek naar de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel is overeenkomstig de voorstellen uit het document 'Soortenbescherming in Overijssel; bunzing, egel, hermelijn en wezel (provincie Overijssel, december 2019) uitgevoerd. Voor de provincie Gelderland is nog geen onderzoeksprotocol voor kleine marterachtigen beschikbaar. Onderzoek naar de steenmarter is gecombineerd met het veldonderzoek naar kleine marterachtigen en het veldonderzoek naar andere soortgroepen.

Van grote gele kwikstaart, steenmarter en grote bosmuis zijn (nog) geen soortinventarisatieprotocollen voorhanden.

3.1 Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart is een soort waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. De beide te slopen schuren op het erf van de Bataafseweg 1 zijn potentieel geschikt als vaste rust- en verblijfplaats en nestlocatie voor de grote gele kwikstaart. De sloop van deze gebouwen leidt mogelijk tot aantasting van een vaste rust- en verblijfplaats. Er is geïnventariseerd op territoriaal gedrag, transport van voedsel, transport van nestmateriaal etc. Zo zijn de nestlocaties vastgesteld. Het gericht onderzoek is uitgevoerd in de (hoofd)broedperiode van de soort, van 15 april tot 15 juni (bron: Handleiding SOVON broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels (SOVON, 2016) en Methodenstandards zur Erfassung der Brutvögel Deutschlands (Südbeck et al, 2012)¹). In deze periode zijn 3 dagbezoeken uitgevoerd met een tussenperiode van minimaal 10 dagen tussen elk bezoek (zie tabel 1).

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
1	Nestlocaties	29-04-2020	08:00 uur	10:00 uur	Bewolkt, droog, 12-14°C, wind 2-3 Bft
2	Nestlocaties	14-05-2020	08:00 uur	10:00 uur	Onbewolkt, droog, 10-13°C, wind 2-3 Bft
3	Nestlocaties	05-06-2020	08:45 uur	10:30 uur	Bewolkt, motregen, 10-12°C, wind 2-3 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek grote gele kwikstaart.

¹ SOVON heeft voor alle broedvogels richtlijnen voor inventariseren opgesteld, mede op basis van informatie afkomstig van verschillende publicaties, waaronder Methodenstandards zur Erfassung der Brutvögel Deutschlands (Südbeck et al, 2012)

3.2 Steenuil

De steenuil is een gebouwbewonende soort waarvan de nestlocaties jaarrond beschermd zijn. De soort is erg trouw aan de broedlocatie. Deze soort kan het beste in de avonduren geïnventariseerd worden. Er is geïnventariseerd op territoriaal gedrag, transport van voedsel, transport van nestmateriaal etc. Zo zijn de nestlocaties vastgesteld. Er is ook gekeken worden of het plangebied en de directe omgeving dienst kan doen als functionele leefomgeving van een nest en/of een rustplaats. Volgens de richtlijnen van het Kennisdocument Steenuil (versie 1.0 juli 2017) van BIJ12 dienen hiervoor 3 avondbezoeken uitgevoerd te worden in de periode van 15 februari tot 15 april. Daarnaast is in het plangebied overdag éénmalig gericht gezocht naar verse sporen als braakballen, prooiresten, uitwerpselen, etc. die de aanwezigheid van een nestplek aannemelijk maken (zie tabel 2). Middel dit onderzoek is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door de steenuil.

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
Territoriaal gedrag (roepende mannetjes) / nestlocaties					
<i>Avond</i>					
1	Nestlocaties en leefgebied	05-03-2020	18:10 uur	20:15 uur	Bewolkt, droog, 6-4°C, wind 2-3 Bft
2	Nestlocaties en leefgebied	19-03-2020	19:35 uur	21:45 uur	Onbewolkt, droog, 8-4°C, wind 2-3 Bft
3	Nestlocaties en leefgebied	09-04-2020	20:20 uur	22:25 uur	Onbewolkt, droog, 12-8°C, wind 2-3 Bft
Nestlocaties en functioneel leefgebied					
<i>Overdag</i>					
4	Nestlocaties en leefgebied	11-03-2020	09:15 uur	11:00 uur	Bewolkt, motregen-droog, 10-12°C, wind 3-4 Bft

Tabel 2. Veldonderzoek steenuil.

3.3 Vleermuizen

Het vleermuisprotocol (2017) adviseert bij het vermoeden op vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, (essentieel) foerageergebied en vliegroutes van de te verwachten vleermuissoorten (bosvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis) de volgende onderzoeksinspanning:

- Bij het vermoeden op verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten (gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis) in de te slopen schuren dient gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden middels 3 avond- of ochtendbezoeken in de periode 15 mei – 15 augustus, waarvan minimaal twee avondbezoeken tussen 15 mei en 15 juli, en 2 avondbezoeken in de periode 15 augustus – 15 oktober.

- Bij het vermoeden op verblijfplaatsen van boombewonende soorten (bosvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis) dient gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden middels 3 avond- of ochtendbezoeken in de periode 1 juni – 15 augustus, waarvan minimaal twee bezoeken tussen 1 juni en 15 juli, en 2 avondbezoeken in de periode 15 augustus – 15 september.
- Bij het vermoeden op (essentieel) foerageergebied en vliegroutes van de te verwachten vleermuissoorten dient gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden middels 2 avondbezoeken in de periode 1 juni– 15 september. Voor de bosvleermuis dienen twee avondbezoeken in de periode 15 mei – 15 augustus uitgevoerd te worden.

De bezoeken zijn te voet uitgevoerd. Het plangebied is deels door zijn openheid, aanwezigheid van verharding, wandelpaden en vrij toegankelijke ruimten rondom de beide schuren vrij overzichtelijk.

Bij het bepalen van het aantal personen dat het plangebied onderzoekt is als uitgangspunt gehanteerd dat bij elke ronde 75% van het plangebied te allen tijde te overzien is.

Voor dit project is per veldbezoek voldoende dekking bereikt door de inzet van:

- Kraam- en zomerverblijfplaatsen: per onderzoeksrondte twee veldbezoeken door één ecooloog.
 - Bezoek a = posten bij beide te slopen schuren op het erf van de Bataafseweg 1, inclusief gericht onderzoek naar foeragerende en passerende vleermuizen in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied (omgeving Whemerbeek).
 - Bezoek b = posten bij enkele bomen met holten (2-3 exemplaren), inclusief gericht onderzoek naar foeragerende en passerende vleermuizen in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied (omgeving Laan van Napoleon).
- Paarverblijfplaatsen: één ecooloog.

Door de onderzoeksintensiteit is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door vleermuizen (zie tabel 3).

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
Zomer- en kraamverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute					
<i>Avond – nacht</i>					
1a (noord)	zomer- en kraamverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	26-05-2020	21:30 uur	00:10 uur	Onbewolkt, droog, 17-12°C, wind 1-2 Bft
1b (zuid)	zomer- en kraamverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	27-05-2020	21:40 uur	00:15 uur	Onbewolkt, droog, 18-12°C, wind 1-2 Bft
2a (noord)	zomer- en kraamverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	13-07-2020	21:45 uur	00:40 uur	Onbewolkt, droog, 20-12°C, wind 0-1 Bft
2b (zuid)	zomer- en kraamverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	14-07-2020	21:55 uur	00:25 uur	Bewolkt, droog, 16-12°C, wind 1-2 Bft

Nacht – ochtend					
3a (noord)	zomerverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	17-06- 2020	02:15 uur	05:15 uur	Bewolkt, droog, 16-17°C, wind 0-1 Bft
3b (zuid)	zomerverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	19-06- 2020	02:25 uur	05:20 uur	Onbewolkt, droog, 15-17°C, wind 1-2 Bft
Paarverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute					
Avond – nacht					
4	paarverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	23-08- 2020	20:45 uur	00:55 uur	Half bewolkt, droog, 17-15°C, wind 2-3 Bft
5	paarverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	14-09- 2020	19:50 uur	00:45 uur	Onbewolkt, droog, 17-13°C, wind 1-2 Bft

Tabel 3. Veldonderzoek vleermuizen.

3.4 Kleine marterachtigen

Kleine marterachtigen zijn door hun verborgen leefwijze en lage dichtheden lastig op te sporen. Om de drie soorten kleine marters vast te stellen moeten conform de onderzoeksrichtlijnen verschillende methoden gebruikt worden. Bij meerdere soorten is een combinatie van methoden noodzakelijk. Op basis van habitatgeschiktheid worden de volgende kleine marterachtigen in het gebied verwacht:

- Bunzing
- Hermelijn
- Wezel

De minimale inzet van het aantal inventarisatiematerialen verschilt per methode en is afhankelijk van de grootte van het terrein (Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming, provincie Noord-Brabant, 2017 en Handreiking Kleine Marters, provincie Noord-Holland, 2017). Om de aanwezigheid van de drie soorten kleine marters vast te stellen is gebruik gemaakt van een combinatie van de volgende methoden:

- Cameraval met lokmiddel (specifiek voor bunzing), type 'Struikrover 3.5'.
- Marterbox (type 'Mostela'), met cameraval type Bushnell Trophy Cam Aggressor, voor hermelijn, wezel en mogelijk bunzing.

Op basis van de habitatgeschiktheid is vrijwel het gehele plangebied geschikt als (functioneel) leefgebied voor kleine marterachtigen.

De apparatuur is ingezet in de meest kansrijke landschapselementen als houtsingels, waterpassages, bosschages, overgangen tussen ruigte en korte vegetaties etc. (zie figuur 4). Dit onderzoek is verricht in de periode waarop de dieren het meest actief zijn, te weten van mei tot en met augustus. Hierbij zijn de eenheden bestaande uit enkele cameravallen en marterboxen zes weken in het gebied geplaatst (zie tabel 6). Tijdens deze periode zijn de eenheden zo min mogelijk beroerd om verstoring te voorkomen. Na ongeveer 3 weken zijn de eenheden éénmalig gecontroleerd op sporen en eventuele schade en zijn gelijk de geheugenkaartjes van de camera's vervangen. Na wederom drie weken zijn de eenheden opgehaald en de foto's van de cameravallen en de camera's in de marterboxen zijn

achter de computer geanalyseerd en de aangetroffen zoogdieren/marters zijn op naam gebracht.

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
Verblijfplaats + functioneel leefgebied					
<i>Plaatsen eenheden</i>					
1	...	14-05-2020	10:00 uur	11:30 uur	...
<i>Controle op sporen, eventuele schade en vervangen geheugenkaartjes camera's</i>					
2	...	17-06-2020	16:55 uur	17:55 uur	...
<i>Ophalen eenheden</i>					
3	...	13-07-2020	17:00 uur	18:10 uur	...

Tabel 4. Veldonderzoek kleine marterachtigen.

Figuur 4. Locaties cameravallen (groene ster) en marterboxen (gele vlakken).

3.5 Steenmarter

Onderzoek naar de steenmarter is met de andere veldbezoeken gecombineerd. Bij controle van de te slopen schuren op het erf van de Bataafseweg 1 op vaste rust- en verblijfplaatsen van de grote gele kwikstaart en steenuil, is ook gekeken naar sporen die duiden op de aanwezigheid van de steenmarter. Om verblijfsfuncties voor steenmarter vast te stellen is, in het kader van het gericht onderzoek naar kleine marterachtigen, een extra wildcamera (cameraval) opgesteld op een kansrijke plek nabij het erf van de Bataafseweg 1 (zie figuur 4).

3.6 Grote bosmuis

Om de aanwezigheid van de grote bosmuis aan te tonen is gericht onderzoek uitgevoerd met behulp van live-traps. Hiermee worden kleine zoogdieren, zoals de grote bosmuis, levend gevangen, zodat ze na het onderzoek weer in vrijheid kunnen worden gesteld.

De vallen zijn uitgezet in een rij van 20 vallen (een zogenaamde raai). Voor het plangebied zijn deze in en langs de houtwal en de jonge bosaanplanten uitgezet (zie figuur 5). De vallen zijn op een afstand van 5 m uit elkaar gezet. Een raai is dus 100 m lang.

Na plaatsing van de vallen zijn deze twee dagen lang, met voer, niet op scherp gezet, zodat de aanwezige muizen gewend raken aan de vallen (prebaiting). Daarna zijn de vallen met voer 2 dagen op scherp gezet. Er is gevoerd worden met lokaasballetjes van pindakaas en muesli. De gevangen dieren zijn op soort bepaald en weer losgelaten. Om de trefkans zo groot mogelijk te maken is het onderzoek uitgevoerd in de periode 1 september – 1 november (zie tabel 5). Dit is de periode na de voortplantingsperiode (maart t/m augustus) en vóór de kwetsbare winterperiode.

Ronde		Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
1	Plaatsen muizenvallen	15-10-2020	14:30 uur
2	Op scherp zetten muizenvallen	18-10-2020	08:30 uur
3	Controleren op aanwezigheid grote bosmuis	19-10-2020	08:00 uur 18:30 uur
4	Controleren op aanwezigheid grote bosmuis	20-10-2020	08:00 uur 18:30 uur

Tabel 5. Veldonderzoek grote bosmuis.

Figuur 5. Locatie raai (gele stippellijn).

4 Resultaten aanvullend onderzoek

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldonderzoek besproken.

4.1 Grote gele kwikstaart

Tijdens de 3 veldbezoeken (29 april, 14 mei en 5 juni 2020) zijn bij de te slopen schuren geen waarnemingen van de grote gele kwikstaart verricht. Bij de schuren is geen vaste verblijfplaats van de grote gele kwikstaart aanwezig. Net buiten het plangebied is op 29 april een foeragerend exemplaar langs de Wehmerbeek vastgesteld. Het betreft hier een exemplaar waarvan de nestplaats buiten het plangebied aanwezig is. Incidenteel gebruik van het plangebied door een rondzwervende, overvliegende en/of foeragerende grote gele kwikstaart, zoals tijdens het veldbezoek van 29 april vastgesteld, is mogelijk.

4.2 Steenuil

Tijdens de avondbezoeken (5 maart, 19 maart en 9 april 2020) zijn geen (roepende) steenuilen binnen de grenzen van het plangebied waargenomen. Overige aanwijzingen die op broeden duiden, als een bezet nest, waarneming van bezoek van een steenuil aan een waarschijnlijke nestplaats en/of de waarneming van transport van voedsel naar jongen of bedelende jongen in een nestopening zijn hier tijdens het dagbezoek van 11 maart niet vastgesteld. Verder zijn in de omgeving van het plangebied ook geen roepende steenuilen waargenomen.

4.3 Overige vogelsoorten

Uitgezonderd de jaarrond beschermde vogelsoorten keren het merendeel van de vogels vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Net als jaarrond beschermde vogelsoorten als grote gele kwikstaart en steenuil zijn alle 'overige' vogelsoorten beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Tijdens diverse veldbezoeken zijn verspreid in het plangebied nesten van de volgende 'overige' vogelsoorten aangetroffen:

- Gekraagde roodstaart (1 nest)
- Ringmus (1 nest)
- Spreeuw (1 nest in schuur + 1 nest in boomholte)
- Witte kwikstaart (1 nest)

Daarnaast zijn er ook territoriale waarnemingen van 'overige' vogelsoorten als boomklever, groene specht en grauwe vliegenvanger in het plangebied vastgesteld.

4.4 Vleermuizen

Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied de volgende vleermuissoorten aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Rosse vleermuis

In bijlage 4 zijn de verspreidingskaarten van de aangetroffen soorten weergegeven.

4.4.1 Gewone dwergvleermuis

Kraam- en zomerverblijfplaats

Er zijn geen kraam- en zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het plangebied waargenomen.

Tijdens de voorjaarsbezoeken is geen zwermgedrag of in- en uitvliegers bij de te slopen schuren vastgesteld. De in het plangebied aangetroffen gewone dwergvleermuizen hebben hun kraam- en/of zomerverblijfplaats buiten het plangebied. In overige delen van het onderzoeksgebied, waaronder bij de boerderij en schoppe (Bataafseweg 1), zijn ook geen kraam- en/of zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Paarverblijfplaats

Er zijn geen paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het plangebied waargenomen.

Tijdens beide najaarsronden zijn 2-3 baltsende gewone dwergvleermuizen net buiten het plangebied vastgesteld. Betreffende exemplaren vlogen boven de Whemerbeek en langs de noordzijde van de houtwal en de jonge bosaanplant en vertoonden geen binding met de te slopen schuren of eventueel met één van de aanwezige bomen met holten. De aangetroffen baltsende mannetjes hebben hun paarverblijfplaats buiten het plangebied.

Foeragegebied

Tijdens vrijwel elk veldbezoek zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen (maximaal 5 exemplaren per veldbezoek) verspreid in het plangebied waargenomen. Concentraties van foeragerende exemplaren zijn niet in het plangebied vastgesteld. Net buiten het plangebied, boven de Whemerbeek, werd op een enkele avond vrij intensief gefoerageerd. Op 13 juli foerageerden tussen 22:30 uur en 23:15 uur minstens 5 exemplaren in het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied.

Vliegroute

De Whemerbeek is in gebruik als vliegroute door enkele gewone dwergvleermuizen. Met name tijdens het avondbezoek van 13 juli werden hier meerdere passerende exemplaren vastgesteld. Elders in het plangebied is een enkele passerend exemplaar waargenomen.

4.4.2 Laatvlieger

Kraam- en zomerverblijfplaats

Er zijn geen kraam- en zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger in het plangebied waargenomen.

Tijdens de voorjaarsbezoeken is geen zwermgedrag of in- en uitvliegers bij de te slopen schuren vastgesteld. De in het plangebied aangetroffen laatvliegers hebben hun kraam- en/of zomerverblijfplaats buiten het plangebied. In overige delen van het onderzoeksgebied, waaronder bij de boerderij en schoppe (Bataafseweg 1), zijn ook geen kraam- en/of zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger aangetroffen.

Paarverblijfplaats

Er zijn geen paarverblijfplaatsen van de laatvlieger in het plangebied waargenomen.

Foerageergebied

Verspreid over het plangebied is een enkele foeragerende laatvlieger waargenomen. Concentraties van foeragerende exemplaren zijn hier niet vastgesteld. Het merendeel van de in het voorjaar aangetroffen laatvliegers foerageerden telkens kort boven de Whemerbeek en verdwenen daarna, vermoedelijk de Whemerbeek volgend, in oostelijke richting.

Vliegroute

De Whemerbeek is in gebruik als vliegroute door enkele laatvliegers. Met name in het voorjaar zijn hier meerdere passerende exemplaren vastgesteld. Elders in het plangebied is een enkel passerend exemplaar waargenomen.

4.4.3 Rosse vleermuis

Kraam-, paar en zomerverblijfplaats

Tijdens de voorjaarsbezoeken is geen zwermgedrag of in- en uitvliegers bij geschikte bomen met holten vastgesteld. De in het plangebied aangetroffen rosse vleermuizen hebben hun vaste verblijfplaats buiten het plangebied. In overige delen van het onderzoeksgebied, en direct hieraan grenzend, zijn ook geen vaste verblijfplaatsen van de rosse vleermuis vastgesteld.

Foerageergebied

In het plangebied is een enkele overvliegende rosse vleermuis waargenomen.

Vliegroute

Er zijn geen vliegroutes van de rosse vleermuis in het plangebied waargenomen.

4.5 Kleine marterachtigen

Tijdens het onderzoek naar kleine marterachtigen zijn in het plangebied geen waarnemingen van kleine marterachtigen gedaan.

Zowel bij de eerste als de tweede/laatste controleronde zijn bij de ingezette wildcamera's (type 'struikrover' en Mostela) op geen van de gemaakte opnamen beelden van kleine marterachtigen aangetroffen. De volgende soorten zijn op beeld aangetroffen: bosmuis, egel, haas, huiskat, konijn, rosse woelmuis, spitsmuis onbekend, veldmuis en vos.

Op basis van het veldonderzoek is de conclusie dat er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied is eveneens geen functioneel leefgebied voor kleine marterachtigen. Incidenteel gebruik door een rondzwervende kleine marterachtige is echter niet uit te sluiten.

4.6 Steenmarter

Tijdens het veldonderzoek zijn geen sporen en/of verblijfplaatsen van de steenmarter in het plangebied vastgesteld. Tevens zijn er tijdens het onderzoek naar kleine marterachtigen op geen van de gemaakte opnamen steenmarters aangetroffen.

Op basis van het veldonderzoek is de conclusie dat er geen (recente) vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenmarter in het plangebied aanwezig zijn. Incidenteel gebruik door een rondzwervende steenmarter is echter niet uit te sluiten.

4.7 Grote bosmuis

Tijdens het gericht onderzoek met live-traps zijn in het plangebied geen waarnemingen van de grote bosmuis gedaan.

Tijdens de controle van de uitgezette vallen zijn alleen de volgende algemene muizensoorten aangetroffen: bosmuis, rosse woelmuis, spitsmuis onbekend en veldmuis.

Op basis van het veldonderzoek is de conclusie dat het plangebied geen functioneel leefgebied voor de grote bosmuis is. Incidenteel gebruik door een rondzwervend exemplaar of vestiging in de (nabije) toekomst is echter niet uit te sluiten.

4.8 Overige grondgebonden zoogdieren

Tijdens diverse veldbezoeken zijn de volgende algemene, grondgebonden zoogdiersoorten in het plangebied aangetroffen: bosmuis, egel, haas, konijn, mol, rosse woelmuis, spitsmuis onbekend, veldmuis en vos. Deze soorten zijn in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter voor deze soorten blijft de zorgplicht van kracht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild voorkomende dieren en planten, dus ook niet-beschermde en vrijgestelde soorten, en hun leefomgeving.

5 Wet natuurbescherming

De effecten op aangetroffen beschermde soorten en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden. Bij de effectbeoordeling is gekeken naar de effecten van de inrichting als exclusief woongebied bestaande uit ruime kavels met enkele vrijstaande woningen voor de volgende aangetroffen beschermde soorten:

- Gewone dwergvleermuis
- Laatvlieger

5.1 Gewone dwergvleermuis

5.1.1 Beschermde status

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd via de Wet natuurbescherming. Ze staan ook vermeld in de Europese Habitatrichtlijn. Dat wil zeggen dat de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn. Daarnaast zijn essentiële foerageergebieden en vliegroutes ook strikt beschermd. Wanneer een vaste rust- en verblijfplaats, vliegroute of essentieel foerageergebied verdwijnt dient hiervoor ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden en dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden.

5.1.2 Gebruik van het plangebied

Verblijfplaatsen

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het plangebied waargenomen.

Foerageergebied en vliegroute

Essentieel foerageergebied is niet in het plangebied vastgesteld. Wel wordt de Whemerbeek en directe omgeving, net buiten het plangebied, als (essentieel) foerageergebied gebruikt. De Whemerbeek is tevens in gebruik als vliegroute door de gewone dwergvleermuis.

5.1.3 Effectbeoordeling

Verblijfplaatsen

Door het ontbreken van vaste verblijfplaatsen heeft de inrichting van het plangebied geen negatief effect op vaste verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vaste verblijfplaatsen is dan ook hier niet aan de orde.

Foerageergebied en vliegroute

De inrichting van het plangebied tot een exclusief woongebied bestaande uit ruime kavels met enkele vrijstaande woningen heeft mogelijk negatief effect op de kwaliteit van foerageergebieden en vliegroutes van de gewone dwergvleermuis. Het aan het plangebied grenzende (essentieel) foerageergebied en de vliegroute worden, volgens de voorgenomen ontwikkelingen niet direct aangetast, aangezien deze buiten het plangebied liggen. Er is echter wel sprake van verstoring door (een toename van) licht. Negatieve effecten op het foerageergebied en de vliegroute van de gewone dwergvleermuis zijn op voorhand niet uit te sluiten. Dit geldt dan enkel voor de woningen/kavels aan de noordkant van het plangebied, tussen de oude houtwal en de Bataafseweg. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van foerageergebied en vliegroute van de gewone dwergvleermuis is dan aan ook de orde.

5.2 Laatvlieger

5.2.1 Gebruik van het plangebied

Verblijfplaatsen

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van de laatvlieger in het plangebied waargenomen.

Foerageergebied en vliegroute

Essentieel foerageergebied en vliegroutes van de laatvlieger zijn niet in het plangebied vastgesteld. Wel wordt de aangrenzende Whemerbeek gebruikt als vliegroute door de laatvlieger.

5.2.2 Effectbeoordeling

Verblijfplaatsen

Door het ontbreken van vaste verblijfplaatsen heeft de inrichting van het plangebied geen negatief effect op vaste verblijfplaatsen van de laatvlieger. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vaste verblijfplaatsen is dan ook hier niet aan de orde.

Foerageergebied en vliegroute

De inrichting van het plangebied tot een exclusief woongebied bestaande uit ruime kavels met enkele vrijstaande woningen heeft mogelijk een negatief effect op de kwaliteit van een vliegroutes van de laatvlieger. De aan het plangebied grenzende vliegroute wordt, volgens de voorgenomen ontwikkelingen niet direct aangetast, aangezien deze buiten het plangebied ligt. Er is echter wel sprake van verstoring door (een toename van) licht. Negatieve effecten op de vliegroute van de laatvlieger zijn op voorhand niet uit te sluiten. Dit geldt dan enkel voor de woningen/kavels aan de noordkant van het plangebied, tussen de oude houtwal en de Bataafseweg. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroute van de laatvlieger is dan aan ook de orde.

5.3 Overige vogelsoorten

5.3.1 Beschermde status

Alle vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Daarom moet er buiten het broedseizoen gestart worden met de werkzaamheden. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringeffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd.

5.3.2 Gebruik van het plangebied

In de te slopen schuren bevinden zich nestlocaties van de ringmus, spreeuw en witte kwikstaart. Verder zijn de in het plangebied aanwezige groenstructuren in gebruik als nestlocatie door diverse overige vogelsoorten, waaronder boomklever, gekraagde roodstaart, groene specht en grauwe vliegenvanger.

Door buiten het broedseizoen de schuren te slopen en de aanwezige groenstructuren te verwijderen is geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming met betrekking tot de aanwezige en te verwachten 'overige' vogelsoorten. Het wordt wel sterk aanbevolen om specifiek voor de ringmus, gekraagde roodstaart, spreeuw en witte kwikstaart na afronding van de werkzaamheden weer nestgelegenheid te creëren in het plangebied, bijvoorbeeld door het ophangen van speciale nestkasten. Verder kan bij de inrichting van de villawijk rekening worden gehouden met het aanbieden van alternatieve foerageergebieden en rust- en nestlocaties voor onder andere genoemde soorten. In de nieuw te bouwen woningen kunnen verder geschikte nestplaatsen in de vorm van inbouwstenen en vogelvides voor onder andere de huismus geplaatst worden.

5.4 Overige grondgebonden zoogdieren

5.4.1 Beschermde status

De in het plangebied aangetroffen vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten zijn in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter voor deze soorten blijft de zorgplicht van kracht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild voorkomende dieren en planten, dus ook niet-beschermd (vrijgestelde) soorten, en hun leefomgeving.

5.4.2 Gebruik van het plangebied

In het plangebied bevinden zich (waarschijnlijk) voortplantings- en rustlocaties, foerageergebieden en migratieroutes van diverse, vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten.

Voor alle soorten, beschermde en niet beschermde, blijft de zorgplicht van kracht. Om te voldoen aan de zorgplicht, dienen mitigerende maatregelen te worden genomen. Deze dienen in een ecologisch werkprotocol uitgewerkt te worden. Verder kan bij de inrichting van de villawijk rekening worden gehouden met het aanbieden van alternatieve foerageergebieden en rust- en nestlocaties voor grondgebonden zoogdieren.

6 Conclusie

Aan de hand van de verkregen resultaten en datgene wat gesteld wordt in de Wet natuurbescherming kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

Verstoring van het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis en een vliegroute van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger, door licht, is niet uit te sluiten. Overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van foerageergebied van de gewone dwergvleermuis en een vliegroute van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger is dan ook aan de orde. Er moeten mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen worden en het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is noodzakelijk voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Zorgplicht

Bij de uitvoer van werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het leefgebied van (overige) vogels en grondgebonden zoogdieren. De werkwijze dient in een ecologisch werkprotocol vastgelegd te worden.

Bijlagen

1 Resultaten veldonderzoek

Bijlage 1 Resultaten veldonderzoek

Gewone dwergvleermuis

● = foeragerend
↔ = passerend

■ = essentieel foerageergebied
↔ = vliegroute

Laatvlieger

● = foeragerend

↔ = passerend

↔ = vliegroure

Rosse vleermuis

 = passerend / overvliegend

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl